УДК 658.14:338.43+338242

Д. А. Качан,
аспірант, Білоцерківський національний аграрний університет
І. В. Свиноус,
д. е. н., професор, Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВІДТВОРЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

D. Kachan,
Bila Tserkva National Agrarian University
I. Svynous,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Bila Tserkva national agrarian university

THEORY OF REPRODUCTION OF MATERIAL AND TECHNICAL BASE OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Встановлено, що відтворювальний процес розвивається за властивими йому закономірностями, відображаючи стратегію розвитку національного господарства і його галузей.

Для того, щоб визначити особливості відтворення матеріально-технічних ресурсів сільського господарства, необхідно розглянути особливості відтворювальних процесів у сільському господарстві. Останні зумовлені тим, що порівняно з іншими галузями вирішальне значення має відтворення природно-біологічної системи — землі, рослин і тварин. Отже, у цій сфері суспільно-виробничих відносин найбільш важливо забезпечити єдність техніки, біології, економіки й екології.

Економічний механізм формування і відтворення матеріально-технічної бази сільського господарства характеризується дією двох різних груп факторів.

Перша група факторів виявляє свій вплив у використанні горизонтальних економічних зв'язків сільського господарства з машинобудуванням, енергетикою, хімічною промисловістю, будівництвом та іншими галузями економіки. Інша група факторів виявляє себе через вертикальні економічні зв'язки у сільському господарстві, забезпечуючи взаємодію живої праці та решти елементів.

Вважаємо, що процес відтворення матеріально-технічної бази сільського господарства характеризується певними особливостями. Основною особливістю є багаторазове скорочення щорічних державних асигнувань на капітальні вкладення, внаслідок чого відбулося згортання відтворювального процесу в галузі.

Ураховуючи специфіку відтворення матеріально-технічної бази, необхідною є розробка та впровадження методів регулювання відтворювального процесу. Очевидно, що відтворення матеріально-технічної бази сільського господарства вимагає належної уваги як з боку держави, так і з боку суб'єкта господарювання, де воно має відбуватися. Слід визначити, яким чином можна регулювати процес відтворення елементів матеріально-технічної бази. Держава та її інститути відіграють найбільш важливу роль у формуванні умов відтворення. На цей процес впливає комплекс суспільно-економічних відносин, що включають у себе економічні, соціальні, правові та інші умови.

It is established that a reproduction process develops according to its regularities, reflecting a strategy of development of a national economy and its branches.

In order to determine features of reproduction of material and technical resources of agriculture, it is necessary to consider features of reproductive processes in agriculture. The latter are caused by a fact that, in comparison to other industries, the reproduction of natural-biological system — land, plants and animals — is crucial. Thus, in this area of social and production relations, most important is to ensure the unity of technology, biology, economics and ecology.

An economic mechanism of the formation and reproduction of the material and technical base of agriculture is characterized by influence of two different groups of factors.

The first group of factors manifests itself when using the horizontal economic connections of agriculture with the mechanical engineering, energy, chemical industry, construction and other sectors of the economy. Another group of factors manifests itself through vertical economic connections in agriculture, ensuring the interaction of living labor and the rest of the elements.

Передплатний індекс 21847

We consider that the process of reproduction of material and technical base of agriculture is characterized by certain features. The main feature is the repeated reduction of annual state allocations for capital investments, resulting in a curtailment of the reproductive process in the industry.

Given a specific nature of reproduction of the material and technical base, it is necessary to develop and implement methods for regulation the reproduction process. It is obvious that the reproduction of the material and technical base of agriculture requires the attention both from the state and from the side of subject's management, where it should take place. It should be determined how it is possible to regulate the process of reproduction of elements of the material and technical base. The state and its institutions play the most important role in shaping of conditions of reproduction. This process is influenced by a complex of socio-economic relations, which include economic, social, legal and other conditions.

Ключові слова: матеріально-технічна база, відтворення, держава, інституція, процес, сільськогосподарське підприємство.

Key words: material and technical base, reproduction, state, institution, process, agricultural enterprise.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Одним з основних завдань забезпечення продовольчої безпеки країни незалежно від зміни зовнішніх і внутрішніх умов є стабільний розвиток вітчизняного виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства в обсягах, достатніх для досягнення незалежності країни. У зв'язку з цим важливим завданням перспективного розвитку сільського господарства є виробництво високоякісної сільськогосподарської продукції за рахунок мобілізації виробничого потенціалу на основі забезпечення розширеного виробництва в сільськогосподарських підприємствах.

Вирішення проблеми розвитку розширеного відтворення в сільськогосподарських підприємствах має особливе значення для функціонування агропродовольчого ринку. Це надзвичайно важливо не лише через скорочення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції за роки ринкових перетворень, а й з огляду на необхідність продовольчого забезпечення населення в умовах, коли через низький рівень доходів переважної більшості сільськогосподарських товаровиробників вони не можуть вести виробництво на розширеній основі, підтримуючи й оновлюючи матеріально-технічну базу на рівні, необхідному для інтенсифікації сільськогосподарського виробництва. Відновлення економічної ролі відтворення полягає у підвищенні дохідності сільськогосподарських підприємств і формування його матеріально-технічного забезпечення за рахунок мобілізації внутрішніх резервів, пом'якшення диспаритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, вдосконалення міжгалузевих відносин, використання дієвої державної підтримки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Відтворювальні процеси й раціональне використання ресурсів у сільському господарстві досліджували відомі вчені: В. Андрійчук, О. Бугуцький, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Даниленко, М. Дем'яненко, С. Дусановський, О. Здоровцов, М. Єрін, В. Іванишин, Д. Крисанов, І. Лукінов, В. Мертенс, В. Месель-Веселяк, О. Могильний, О. Онищенко, О. Олійник, І. Охріменко, Б. Пасхавер, Г. Підлісецький, М. Пугачов, А. Стельмащук, В. Трегобчук, О. Улянченко, Г. Черевко, В. Шиян, О. Шпичак, О. Шубравська та інші.

Водночас багато питань, пов'язаних із забезпеченням стійкості економічного розвитку суб'єктів господарювання галузі, проведенням системного аналізу оцінки формування та відтворення матеріально-технічних ресурсів у сільському господарстві на рівні підприємства, якісною оцінкою їх стану та забезпеченням матеріально-технічними ресурсами товаровиробників, залишаються недостатньо вивченими й дискусійними, що вимагає проведення подальших досліджень.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є розробка теоретичних, положень відтворювальних процесів матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відтворювальний процес розвивається за властивими йому закономірностями, відображаючи стратегію розвитку національного господарства і його галузей. Сукупність галузей, що формують агропромисловий комплекс країни, розвивається у взаємозв'язку й формує деякі специфічні особливості розглянутого процесу. Вони випливають із провідної ролі сільського господарства в розвитку інших галузей АПК. Сільське господарство пов'язане з відтворенням живих організмів, при якому засобом виробництва є земля, тому більшість компонентів матеріально-технічної бази є унікальними, а їх дія й результативність (як і

Передплатний індекс 21847

живої праці) опосередковуються впливом природно-біологічних факторів.

Для того, щоб визначити особливості відтворення матеріально-технічних ресурсів сільського господарства, необхідно розглянути особливості відтворювальних процесів у сільському господарстві. Останні зумовлені тим, що порівняно з іншими галузями вирішальне значення має відтворення природно-біологічної системи — землі, рослин і тварин. Отже, у цій сфері суспільно-виробничих відносин найбільш важливо забезпечити єдність техніки, біології, економіки й екології.

Очевидно, що особливістю сільськогосподарського відтворення є сезонний характер виробничих процесів (у першу чергу, у рослинництві, але й у тваринництві сезонні коливання можуть бути досить істотними). Цим формується відмінний від більшості промислових галузей порядок створення обігового капіталу і відтворення робочої сили [1]. Це пов'язано з тим, що технологічний процес виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції триває кілька місяців. Отже, забезпечити норматив обігових коштів за рахунок власних джерел не лише неможливо, й економічно невиправдано — надлишок обігових коштів, утворений у міжсезоння, "омертвляє" капітал і створює передумови для нецільового або неефективного використання тимчасово вільних коштів. Особливістю на рівні бухгалтерського обліку й цінки майна та результатів господарювання є те, що частина виробленої продукції не набуває грошової форми (зокрема, насіннєвий матеріал, корми власного виробництва, гній і т.д.), а залишається та спрямовується на відтворення в товарній формі. Проте для цілей бухгалтерського обліку, оподатковування та прийняття управлінських рішень необхідна грошова оцінка таких запасів.

Отже, сільськогосподарське виробництво істотно відрізняється від інших сфер виробництва. Ці відмінності варто враховувати при організації відтворювального процесу та при виборі форм і напрямів використання капіталу в аграрному секторі.

На нашу думку, економічний механізм формування і відтворення матеріально-технічної бази сільського господарства характеризується дією двох різних груп факторів.

Перша група факторів виявляє свій вплив при використанні горизонтальних економічних зв'язків сільського господарства з машинобудуванням, енергетикою, хімічною промисловістю, будівництвом та іншими галузями економіки. Сформовані на цій основі елементи матеріально-технічної бази персоніфікують собою уречевлену працю промисловості та капітального будівництва у формі потенційної продуктивної сили.

Інша група факторів виявляє себе через вертикальні економічні зв'язки у сільському господарстві, забезпечуючи взаємодію живої праці та решти елементів. У результаті такі її складові, як сільськогосподарські угіддя та біологічна група засобів виробництва, щороку циклічно розширено відтворюються у межах галузі й кожного окремого підприємства. Якщо сільськогосподарські культури та поголів'я відтворюються не лише кількісно, але і якісно, то відтворення оброблюваних земель відбувається лише в якісному змісті, шляхом поліпшення їх родючості. З економічної точки зору сутність розширеного відтворення в сільському господарстві проявляється у збільшенні продуктивної сили живих організмів і грунту.

Вважаємо, що процес відтворення матеріально-технічної бази сільського господарства характеризується певними особливостями. Основною особливістю є багаторазове скорочення щорічних державних асигнувань на капітальні вкладення внаслідок чого відбулося згортання відтворювального процесу в галузі. Без асигнувань і підвищення прибутковості сільського господарства в цілому неможливе відновлення матеріально-технічної бази, впровадження прогресивних технологій, виробництво конкурентоспроможної продукції. Вибуття основних виробничих фондів галузі, особливо їх активної частини, у сучасних умовах значно перевищує обсяг їх надходження. Нині лише агрохолдинги та потужні сільськогосподарські підприємства можуть забезпечити виконання виробничих процесів високопродуктивними та якісними машинами й устаткуванням, у тому числі імпортними.

За розрахунками вітчизняних науковців, для забезпечення технологічної потреби сільськогосподарським товаровиробникам необхідно мати сільськогосподарської техніки на суму близько 300 млрд грн. Якщо поставити за мету досягти цього рівня в найближчі 10—15 років, то щороку потрібно інвестувати у розвиток матеріально-технічної бази від 20 до 30 млрд грн [2].

Першою спробою державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників щодо формування та відтворення матеріально-технічних ресурсів стало прийняття Закону України "Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві", де передбачено спря-

Передплатний індекс 21847

мування не менше одного відсотка від вартості валового внутрішнього продукту України на зміцнення матеріально-технічної бази та соціальної сфери села [3]. Однак на розвиток технічної бази сільськогосподарських товаровиробників коштів не було виділено.

Положеннями Закону України "Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу" галузь машинобудування визначено пріоритетною та окреслено основні напрями державної підтримки її розвитку. Обсяги цієї підтримки були встановлені на рівні одного відсотка видаткової частини державного бюджету. Основними напрямами підтримки стали: виробництво технологічних комплексів машин та обладнання для агропромислового комплексу; переоснащення підприємств вітчизняного машинобудування та впровадження інноваційних технологій проектування й виготовлення технічних засобів для галузі [4]. Крім того, передбачено кредитну підтримку у вигляді часткової компенсації (до 70%) облікової ставки НБУ за кредитами комерційних банків, наданих підприємствам вітчизняного машинобудування [5].

Однак прийняті положення закону не в повному обсязі виконані державою.

Не виділялися також кошти, передбачені "Державною програмою розвитку виробництва складної сільськогосподарської техніки на 2004—2006 рр." на реконструкцію, технічне переоснащення та створення нових виробничих потужностей для її виготовлення.

Державна підтримка технічного переоснащення сільськогосподарських товаровиробників відповідно до розроблених на основі положень Закону програм часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва, фінансової підтримки здешевлення кредитів, фінансування НАК "Украгролізинг" та підтримки інших лізингових компаній здійснювалася більш послідовно [6].

Ще одним важливим кроком держави стало сприяння технічному оснащенню аграрного виробництва відповідно до Закону України "Про захист прав покупців сільськогосподарських машин", яким передбачено механізм підтримки придбання технічних засобів сільськогосподарськими товаровиробниками через регламентування обов'язків і відповідальності виробників та продавців техніки перед її споживачами. Законом України "Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року", прийнятим у 2005 р., чітко визначено важелі державної політики переоснащення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств. Зокрема, удосконалення системи фінансового лізингу та довгострокового кредитування, часткова компенсація вартості складної сільськогосподарської техніки за рахунок Державного бюджету України. Однак обсяги державної підтримки придбання техніки законом не визначено, тому Міністерство фінансів України при формуванні бюджету країни ігнорує його вимоги [7].

Не визначено також суму витрат бюджету на державну підтримку інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу в Законі України "Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України". У законодавчому акті встановлено правові, економічні та організаційні засади створення, випробування, виробництва, реалізації, використання й обслуговування технічних засобів для галузей агропромислового виробництва. Законом не передбачено розмірів видатків державної підтримки, ці обсяги визначаються щороку окремими рядками у державному бюджеті [8].

Не забезпечуються у повному обсязі фінансування заходів, передбачених затвердженими Кабінетом Міністрів України програмами розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу [9].

Наступна, не менш важлива особливість пов'язана із впровадженням досягнень науково-технічного прогресу в сільськогосподарське виробництво, насамперед задіяння тракторів і сільськогосподарських машин високого технічного рівня. Технічна оснащеність сільськогосподарських товаровиробників уже досягла критичного рівня, оскільки сільськогосподарськими машинами вони забезпечені лише на 30—60% від технологічної потреби. Водночас ті технічні засоби, які використовуються товаровиробниками, зношені на 85—90%. Вони вже відпрацювали свій амортизаційний термін, а більшість із них експлуатується 2 або 3 таких терміни. Через високу зношеність і нестачу коштів у сільськогосподарських товаровиробників для проведення в повному обсязі ремонтних робіт щороку від 25 до 40% наявних технічних засобів не бере участі у виробництві. Усе це призводить до скорочення площі обробітку, несвоєчасного виконання агротехнічних операцій, зниження урожайності сільськогосподарських культур, значних втрат вирощеної продукції [10].

У сільськогосподарському машинобудуванні також спостерігаються глибока криза і

Передплатний індекс 21847

спад виробництва. Середній термін служби обладнання підприємств цієї галузі у двічі перевищує нормативний, що спричиняє зниження продуктивності виробництва. Як наслідок, зростає обсяг реалізації імпортної продукції на внутрішньому ринку. Нині вітчизняна сільськогосподарська техніка в цілому відстає від іноземних аналогів за якістю виробництва та економічністю.

Третя особливість відтворення технічних засобів полягає у його комплексності, яка має передбачати одночасне вирішення технічних, технологічних, економічних і організаційних питань.

На першому етапі аграрних перетворень в Україні (1991—1999 рр.), коли було створено передумови для роздержавлення та приватизації землі й іншого майна колективних і державних сільськогосподарських підприємств та відповідної їх реорганізації, спад виробництва агропродовольчої продукції був зумовлений порушенням господарських зв'язків між заводами-виробниками кінцевої продукції та підприємствами-постачальниками сировини, матеріалів і комплектуючих виробів, а після лібералізації цін здебільшого різким падінням купівельної спроможності покупців сільськогосподарської техніки як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Так, закупівлі здійснювалися за рахунок безвідсоткових бюджетних позичок за регульованих цін. В умовах постійної інфляції, що супроводжувалася гіперінфляцією, у 1992-1993 рр. відбулося безпрецедентне зростання цінового диспаритету. Якщо у 1990 р. для придбання 1 т дизпалива треба було продати 0,2 т зерна пшениці, то у 2003 р. — 4,6 т, а у 2004 р. — 6,0 т, тобто, відповідно, у 23 і 30 разів більше. Подібна ситуація склалася із закупівлею мінеральних добрив, інших виробничих ресурсів. Непослідовність трансформаційних процесів на першому етапі реформування стала причиною різкого занепаду сільськогосподарського виробництва. У 1999 р. обсяг валової сільськогосподарської продукції в усіх категоріях господарств становив 49% від рівня 1990 р., у тому числі в сільськогосподарських підприємствах — 28%. У господарствах населення обсяги виробництва збереглися майже на рівні 1990 р. (98%) [11].

Отже, з метою відродження вітчизняного агропромислового виробництва необхідно здійснити його фінансове оздоровлення і на цій основі — відновлення матеріально-технічної бази сільського господарства, модернізацію наявних технічних засобів.

Четверта особливість пов'язана безпосередньо з елементно-агрегатними компонентами основних виробничих фондів сільського господарства, зі створенням і впровадженням у виробництво прогресивних енергозберігаючих технологій, машин і обладнання. Низькі темпи відновлення активної частини основних засобів не сприяли їх нарощуванню в сільському господарстві.

Нарахований фонд амортизації виявився недостатнім, щоб забезпечити відтворення основних засобів у сільському господарстві. Тому необхідні інвестиції для відновлення технічної бази галузі. Джерелами можуть бути власні кошти, які, як показав аналіз, у перспективі можуть збільшуватися. Нині сільськогосподарські підприємства мають право самостійно обирати спосіб нарахування амортизації та економічно доцільний термін експлуатації активної частини виробничих засобів. Деяке поліпшення фінансового стану сільськогосподарських підприємств, а також активне проведення лізингових операцій пожвавило стан справ щодо придбання техніки.

П'ята особливість полягає у зміні внутрішніх і зовнішніх умов здійснення фінансового лізингу для відновлення матеріально-технічної бази сільського господарства. При ефективному використанні виділених державних інвестиційних коштів і реалізації положень Закону України "Про лізинг" від 16 грудня 1997 р. № 723/97-В можна очікувати в майбутньому відновлення виробничого потенціалу сільського господарства та технічного рівня сільськогосподарського машинобудування [12; 13].

Зазначимо, що підвищена увага до агробізнесу з боку лізингодавців зумовлена кількома чинниками. Головним чинником є надзвичайно великий потенціал сільськогосподарської галузі України. Однак наявний потенціал не може бути задіяний без технічного оснащення агроіндустрії, яке на сьогодні дуже відстає від потреб галузі, близько 60% техніки вичерпало свій технологічний ресурс. Отже, без швидкої модернізації вітчизняна агроіндустрія не лише не зможе конкурувати з сусідніми країнами-виробниками, а й не матиме умов для поступального розвитку.

Наступним чинником, який зумовлює особливості відтворення матеріально-технічних ресурсів, є інвестиційний клімат. Із урахуванням особливостей сільськогосподарського виробництва інвестиційний процес є складним і багатогранним, специфічним і має ряд обмежень. Поділяємо цю точку зору і розглядаємо інвестиційний клімат як особливість відтворення ма-

Передплатний індекс 21847

теріально-технічної бази, а інвестиції — як одне з найбільш важливих джерел відтворення [14].

Інвестування здійснюється у двох формах: фінансовій і реальній. Рух інвестиційних ресурсів у фінансовій формі відбувається при вкладенні коштів в акції й інші цінні папери. При реальному інвестуванні відбувається вкладення капіталу в створення нових капітальних благ, придбання цілісних майнових комплексів, реконструкцію, модернізацію, технічне переоснащення, придбання матеріальних активів.

Зазначимо, що мета інвестиційної системи як фактору відтворення матеріально-технічної бази полягає у збільшенні основного капіталу і, насамперед, — промислового капіталу діючих виробничих одиниць, втіленого у конкретних потужностях виробництва.

Значно впливають на виробничі результати сільськогосподарського підприємства кліматичні умови, які останнім часом стають більш різкоконтинентальними.

ВИСНОВКИ

Ураховуючи специфіку відтворення матеріально-технічної бази, необхідною є розробка та впровадження методів регулювання відтворювального процесу. Очевидно, що відтворення матеріально-технічної бази сільського господарства вимагає належної уваги як з боку держави, так і з боку суб'єкта господарювання, де воно має відбуватися. Слід визначити, яким чином можна регулювати процес відтворення елементів матеріально-технічної бази. Держава та її інститути відіграють найбільш важливу роль у формуванні умов відтворення. На цей процес впливає комплекс суспільно-економічних відносин, що включають у себе економічні, соціальні, правові та інші умови. Політика держави стосовно відтворення зводиться не лише до визначення умов, а й до регулювання економіки. Діючи через певні важелі, держава прагне до досягнення максимального виробництва ВВП і розподілу його з урахуванням інтересів населення країни. У зв'язку з необхідністю забезпечення продовольчої безпеки країни держава здійснює підтримку сільськогосподарських підприємств, які мають низьку ефективність виробництва, створюючи умови для процесу відтворення.

Література:

1. Глечикова Н.А. Воспроизводство материально-технической базы растениеводства как подсистемы АПК: типология, механизмы организации, индикаторы, инструменты развития. — Майкоп: АГУ, 2013. — 304 с.

2. Іванишин В.В. Організаційно-економічні засади відтворення і ефективного використання технічного потенціалу аграрного виробництва: монографія / В.В. Іванишин. — К.: ІАЕ, 2011. — 348 с.

3. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві від 17 жовтня 1990 р. № 400-XII. Закон України // ВВР України. — 1990. — № 45. — Ст. 603.

4. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу; Закон України від 07.02.2002 № 3023-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3023-14

5. Шебанін В.С. Системне оновлення і розвиток матеріально-ресурсного потенціалу сільського господарства: монографія. — К.: ННЦ ІАЕ, 2005. 276 с.

6. Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року: за станом на 19 верес. 2007 р. / Кабінет Міністрів України. — Офіц. вид. — К.: Парлам. вид-во, 2007. — 125 с.

7. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 р.: Закон України // Голос України. — 2005. — № 217. — 16 лист.

8. Проект Закону України "Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу". — К.: ННЦ ІАЕ, 2005. — 25 с.

9. Про затвердження Державної цільової програми реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі; Постанова КМУ від 30.05.2007, № 785 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/785-2007-%D0%BF

10. Формування ринкової системи матеріально-технічного забезпечення АПК України: наук. доповідь / [Білоусько Я.К., Герун М.І., Денисенко П.А. та ін.]. — К.: ННЦ ІАЕ, 2005. — 86 с.

11. Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація: наук. доповідь / [О.М. Бородіна, В.М. Геєць, А.О. Гуторов та ін.]; за ред. В.М. Гейця, О.М. Бородіної, І.В. Прокопи; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. — К., 2012. — 56 с.

12. Про лізинг від 16 грудня 1997 р. № 723/97-В. Закон України // Голос України. — 1998. — 13 січня.

13. Тимошенко Т. Лізинг як інструмент оновлення сільськогосподарської техніки / Т. Тимошенко // Агробізнес сьогодні. — 2012. — № 12 (235). — С. 29—32.

Передплатний індекс 21847

14. Інноваційні трансформації аграрного сектора економіки: монографія / [О.В. Шубравська, Л.В. Молдаван, Б.Й. Пасхавер та ін.]; за ред. д-ра екон. наук О.В. Шубравської; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. — К., 2012. — 496 с.

References:

1. Glechikova, N.A. (2013), Vosproizvodstvo material'no-tehnicheskoj bazy rastenievodstva kak podsistemy APK: tipologija, mehanizmy organizacii, indikatory, instrumenty razvitija [Reproduction of the material and technical base of crop production as subsystems of the agroindustrial complex: typology, mechanisms of organization, indicators, development tools], AGU, Maykop, Russia.

2. Ivanyshyn, V.V. (2011), Orhanizatsijno-ekonomichni zasady vidtvorennia i efektyvnoho vykorystannia tekhnichnoho potentsialu ahrarnoho vyrobnytstva [Organizational and economic principles of reproduction and effective use of technical potential of agrarian production], IAE, Kyiv, Ukraine.

3. Verkhovna Rada of Ukraine (1990), The Law of Ukraine "On the priority of social development of the village and agro-industrial complex in the national economy",VVR Ukrainy, vol. 45.

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "On Stimulating Development of National Machine Building for Agroindustrial Complex", available at: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3023-14 (Accessed 01 June 2018).

5. Shebanin, V.S. (2005), Systemne onovlennia i rozvytok material'no-resursnoho potentsialu sil's'koho hospodarstva [System upgrade and development of material and resource potential of agriculture], NNTs IAE, Kyiv, Ukraine.

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2007), Pro zatverdzhennia Derzhavnoi tsil'ovoi prohramy rozvytku ukrains'koho sela na period do 2015 roku [On Approval of the State Target Program for the Development of Ukrainian Village for the Period until 2015], Kabinet Ministriv Ukrainy. Parlam. vyd-vo, Kyiv, Ukraine.

7. Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine "On the Basic Principles of the State Agrarian Policy for the Period until 2015", Holos Ukrainy, vol. 217.

8. NNTs IAE (2005), Proekt Zakonu Ukrainy "Pro systemu inzhenerno-tekhnichnoho zabezpechennia ahropromyslovoho kompleksu" [Draft Law of Ukraine "On the system of engineering and technical support of the agro-industrial complex"], NNTs IAE, Kyiv, Ukraine.

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2007), Resolution "On Approval of the State Target Program for the Implementation of Technical Policy in the Agro-Industrial Complex",available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/785-2007-%D0%BF (Accessed 01 June 2018).

10. Bilous'ko, Ya.K. Herun, M.I. and Denysenko, P.A. (2005), Formuvannia rynkovoi systemy material'no-tekhnichnoho zabezpechennia APK Ukrainy [Formation of a market system of material and technical support of the agro-industrial complex of Ukraine], NNTs IAE, Kyiv, Ukraine.

11. Borodina, O.M. Heiets', V.M. and Hutorov, A.O. (2012), Ukrains'ka model' ahrarnoho rozvytku ta ii sotsioekonomichna pereoriientatsiia [Ukrainian model of agrarian development and its socioeconomic reorientation], NAN Ukrainy, Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia, Kyiv, Ukraine.

12. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "On Financial Leasing", available at: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/en/723/97-%D0%B2%D1%80 (Accessed 01 June 2018).

13. Tymoshenko, T. (2012), " Leasing as a tool for updating agricultural machinery", Ahrobiznes s'ohodni, vol. 12 (235), pp. 29—32.

14. Shubravs'ka, O.V. Moldavan, L.V. and Paskhaver, B.J. (2012), Innovatsijni transformatsii ahrarnoho sektora ekonomiky [Innovative transformations of the agrarian sector of the economy], NAN Ukrainy, Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 03.06.2018 р.

www. economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Видання включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІКИ

e-mail: economy_2008@ukr.net
тел.: (044) 223-26-28
(044) 458-10-73